

Paradigma Değişimi

İÇERİK

- İnsan Yaşamında Çalışmanın Anlam ve Önemi
- Tarihsel Bir Yolculuk: ABD'de Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı Hizmetlerinin Gelişimi
- Tarihsel ve Güncel Olarak Türkiye'de Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı Hizmetleri: Amerika'dan Avrupa'ya Adımlar
- Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı Alanında Paradigma Değişimi

İnsan Yaşamında Çalışmanın Anlam ve Önemi

İnsan Yaşamında Çalışmanın Anlam ve Önemi

Meslek
elemanı
olarak
insan.

Birey
olarak
insan

Sosyal
bir varlık
olarak
insan

Eğitim bireyi şu üç yönüyle yetiştirmeyi hedefler:

İnsan Yaşamında Çalışmanın Anlam ve Önemi

Freud'a göre, "iş, bireyin gerçekle bağlantısı"dır.

Çünkü yaptığımız iş, yaşamdaki diğer rollerimizi ve yaşam içindeki tüm konumumuzu etkiler.

Yaptığımız iş, düşüncelerimize ve yaşamımıza belli bir biçim verir.

Bireyin sosyal statüsünü belirleyen en önemli kriter işidir.

Freud bunu şöyle dile getirir:

"Sağlıklı insan sevebilen ve çalışabilen kişidir"

Mesleki Rehberlik hizmetlerinin başlangıcı

Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı: Kavramsal Değişim

Mesleki Rehberlik (Vocational Guidance) ve Kariyer Danışmanlığı (Career Counseling): Kavramsal Değişim

Bu hizmetlere ilişkin ilk yayınlanan kaynakta (1909) Frank Parsons “Mesleki Rehberlik” kavramını kullanmış ve bu hizmetleri “gençlere kendi kapasitelerine uygun meslek seçmeleri için yapılan yardımlar” olarak tanımlamıştı.

Mesleki Rehberlik (Vocational Guidance) ve Kariyer Danışmanlığı (Career Counseling): Kavramsal Değişim

Zaman içinde; mesleki rehberlik kavramı “bireyin mesleki seçim yapma ve mesleki kararlar vermesine yardım” tanımı; kariyer danışmanlığı ile “yaşam boyu kariyer gelişimine yardım süreci” olarak değişmiştir.

MESLEKİ REHBERLİKTE KARİYER DANIŞMANLIĞINA - TARİHSEL BİR YOLCULUK-

- ❑ 1905-1909 Frank Parsons'ın çalışmaları:
 - ❖ Meslek Bürosu
 - ❖ “Meslek Seçimi (Choosing a Vocation)” kitabı
- ❑ 1913 Ulusal Mesleki Rehberlik Derneği
- ❑ 1940'lara dek rehberlik hizmetleri: Yöneltilme ve uyum odaklı çalışmalar.

- ❑ 1942 Carl Rogers “Danışma ve Psikoterapi” kitabı, «Danışandan hız alan yaklaşım»
- ❑ 1951 Ginzberg ve arkadaşlarının gelişimsel yaklaşımı
- ❑ 1956 Roe'nun “Meslekler Psikolojisi” kitabı
- ❑ 1957 D.Super “Kariyer Psikolojisi ” kitabı

Tarihsel ve Güncel Olarak Türkiye'de Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı Hizmetleri: Amerika'dan Avrupa'ya

- Başlangıç Dönemi : Öncü Adımlar
(1953-1975)**
- Arayış Dönemi : Kararsız Adımlar
(1976-1994)**
- Gelişme Dönemi : Sistematik Adımlar
(1995-2010)**

Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı Alanında Paradigma Değişimi

<i>Eski Paradigmalar</i>	<i>Yeni Paradigmalar</i>
Bir meslekte bir ömür	Yaşam süresince 3-7 iş/alan/meslek değiştirme
Tek bir işe odaklanma	Aynı anda birkaç işi yürütme
Adanmışlık ve özdeşleşme	Daha uygun seçenekler araştırma
Dikey hiyerarşiye dayalı ilerleme, statükoculuk	Performansa dayalı ilerleme
Sınırlı bir alanda/derinliğine uzmanlaşma	Pek çok alana aktarılabilir beceriler ve meta yeterlikler geliştirme
Belirlenmiş rol ve görev tanımları	Dinamik, değişen rol ve görevler
İyi bir eğitim-iyi bir meslek-iyi bir şirket garantisi	Doğrusal olmama, yordanamazlık, pozitif belirsizlik
Diploma-unvan-statü dengesi	Yaşam boyu eğitim, sürekli gelişim, değişim, uyum
"Devlet Kapısı" güvencesi	Güvencenin az olduğu bir iş ortamına uyum sağlama
Var olanı sürdürme, belli kalıplara dayalı tutarlılık	Girişimci, yenilikçi, yaratıcı olmaya prim verme
Sabit iş yeri	Bulduğum yer, iş yeri yerimdir
Düzenli çalışma saatleri	İş'in gerektirdiği esnek zamanlama
İş'i bütünsel ve statik bir yapı içinde ele alma	Proje bazında/modüler iş yapısı
Nitelikli tek bireye odaklanma	Uyumlu ekip çalışmasına odaklanma

İş/Meslek Yapısı ve Meslek Sahibi Olma Anlayışındaki Değişimler

<i>Eski Paradigmalar</i>	<i>Yeni Paradigmalar</i>
Bireyin özelliği ile işin niteliğini eşleştirme	Birey x Çevre etkileşim uygunluğunu sağlama
Yöneltilme ve yerleřtirme hizmeti	Kariyer gelişim görevlerini gerçekleştirme
Mesleki bilgi verme hizmeti	Kendini ve iş dünyasını keşfetmeye yardım
16-19 yaş grubuna hizmet etme	Çocuk, genç, yetişkin, emekli vd. farklı yaş gruplarına hizmet etme
Bireyin varolan niteliklerini saptama	Uygun potansiyel alanlarını ortaya çıkarma
Meslek seçmeye yardım	Yaşam boyu kariyer gelişimini destekleme
Dođru tercih-uygun seçim	Uygun yöneliş, alternatifli seçimler, değişime açık kararlar
Süreklielik, tutarlılık, yordanabilirlik	Doğrusal olmama, yordanamazlık, pozitif belirsizlik
Yerel iş gücü arzını esas alma	Yerel ve evrensel iş gücü arzına odaklanma
Bireyin özelliklerine statik yaklaşım	Bireye dinamik bir yapı ve değişim içinde yaklaşım
Var olan seçenekleri daraltarak karar verme	Seçenekleri genişletme ve alternatifler yaratma
Okul/kurum /organizasyon sorumluluđu	Bireysel sorumluluk yüklenme
Kariyer yolunu oluřturma	Bireysel kariyer öyküsü oluřturma
Kariyerini planlama	Bütünsel yaşamı yapılandırma

Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı Hizmetleri Anlayışındaki Değişme

KAYNAKÇA

Kuzgun, Y.(2014). *Meslek rehberliği ve danuşmanlığına giriş*. Ankara: Nobel Yayınları.

Siyez D.M., & Mutlu aykuř T. (2020). *Yaşam Boyu Kariyer Gelişimi (Ed.)*. Ankara: Pegem Akademi.

Yeřilyaprak, B.(2019). *Mesleki rehberlik ve kariyer danuşmanlığı (Ed.)*. Ankara: Pegem Akademi.

Teşekkürler